

Kaj Ádám

PORTA HEROUM*

(Fiktív városi ünnepség az első világháború évfordulóján – rendezői példány)

A Hősök kapujától szárítóköteleket feszítünk ki egészen a minorita templomig, párhuzamosan a sugárutakkal és körutakkal. Ez nagyjából magában foglalja a történelmi belvárost. A szárítóköteleken egyenlő távolságra csipeszeket helyezünk el. Ezekre csíptetik fel az ünnepség alatt a szegedi polgárok az első világháborúból őrzött családi relikviákat: tábori levelet, fotográfiát a nagy-, déd- és szépapákról, nagybácsikról stb. A családtagok a szárítókötélén kívül maradnak. A hivatalos megemlékezők vonulása a Széchenyi térről indul, és a Hősök kapujánál ér véget. A különböző stációknál a lentebb közölt, odaillő szövegrész kerül felolvasásra. A vonulás alatt végig alkalomhoz illő néma csönd. A polgármesternek is meg van tiltva a beszéd.

A város felől

A villamosokban nincs történelemtudat:
sunnyin átdöcögnek
az első világcirkusznak emelt díszkapun,
és közben föl sem csöngetik
ezt a körutakkal elcsatolt várost,
ami csak azért viseli el falain
egy barbár zseni kéznyomát,
hogy maga ne legyen barbárnak nevezhető.

Két katona

Porta előtt katatón katonák,
jobbról az őr, balján társa mered,
mikor éjfél üt a dóm, mondják,
ez a kő szalutál ama pornak.

H.M. lovát ugratja

nem gúnydal és nem dicséret

*Vörös rongyaidból
ide szöktem
Vörös rongyaidba
visszavágyom
fehér halott
fehér halott
van az ágyon.*

*Duna partján
bűnös nép él
Tisza partján
bűnös nép él
mégsem kaptunk
rosszabbat a
bűnhődésnél.*

*Fehér kendőidtől
ide szöktem
Most rongyaidba
is visszavágyom
vörös halott
vörös halott
van az ágyon.*

Imádság kapu alatt

Szegedi Krisztus,
naponta több kocsi rohan át
kegyelmet osztó karjaid alatt,
mint amennyi megbánásra képesek vagyunk.
Igaz, hogy nem kaptál
cukorsüveghegyet,
mert itt még a töltést is sajnálják tőled,
és vonásaid is inkább
egy groteszk képregényhőiséhez hasonlítanak,
de te csak ott függesz fölöttünk
mint valami időzítő nélküli végítélet,
és... és mosolyogsz.
Egyik oldaladon
angyalok próbálják fújni trombitájukat,
de a szmog miatt nagyon nehéz.

Másik oldaladon
néma harangok siratnak meg
kortalan asszonyokat.
A művészettörténet szerint
lélekharangok ezek,
az asszonyok meg katonafiúkat sirató anyák.
A te földi életedben a háború szerencsésen elkerült,
de tudom, a katonák nem voltak kedvesek veled,
viszont nem szúrt egyetlen magyar sem bordáid közé,
hát csak bátran irgalmazz nekünk.
De ha mindenképp mosolyogni akarsz a mi XX. századunkon,
mert egy barbár zseni rád erőszakolta ezt a pogány mosolyt,
fessd újra legalább az asszonyok száját,
mert neked még ehhez is hatalmad van.
Vagy egyszerűen legyen meg a te akaratod. Ámen.

HŐSÖK KAPUJA - Szeged (A boltív freskóit Aba-Novák Vilmos készítette.)

A montellói fa

tábori levél a szegedi 46. gyalogezredből

Ott, San Martino fölött,
ahol csak kő és szikla volt,
a templomdombon egy szederfa nőtt,
ami látta elestemet.
És akkor ez a kis doberdói fa
helyettem harcolt tovább,
testével védte a bajtársakat,
de nem kímélte az ágyú őt sem,
koronáját letörték, törzsét szétszaggatták,
keresztfa lett belőle,
arra szögelték föl a magyar hazám.
U.i: Annak a tövében sirasson édesanyám.

Az ünnepség körülbelül sötétedéskor ér véget. A szegediek mécseseket vesznek elő, meggyújtják, és a háborús relikviák alá teszik. Néhány pacifista tüntetőleg elégeti a régi fotográfiákat. Őket büntetésből nem hívjuk meg a következő centenáriumra.

*Szeged egyik nevezetessége. 1936—1937-ben épült neoklasszicista stílusban. Az I. világháború elesett hőseinek, köztük a 12 000 szegedi katona emlékének állít emléket.

Hímzett falvédó Szentendrei Zsuzsanna gyűjteményéből

